

IV. huid; *Kolbe* zegt dat dezelve vol is met lid-
 Hoofdt. tekenen en klooven, even als die van den
 Olifant, en dat hy zo hard en dik is dat
 men 'er met het scherpste werktuig niet door
 heen kan dringen. Sommigen beelden hem
 af als met eene soort van schubben of schil-
 den gewapend; doch de waarheid der zake
 is, dat zyn vel zeer ruim hangt in alle die
 plaatsen, welke buigbaar zyn moeten, opdat
 het Dier zich des te gemaklyker bewege :
 het valt dus met kreuken of vouwen over
 elkanderen, en uit dien hoofde ver-
 toont zich de Rhinoceros, op eenigen afstand ge-
 zien, als met schubben of liever met schil-
 den overdekt.

Van den Hoorn op den neus van den Rhinoceros.
 Men heeft lang gemeend dat een enkele
 Hoorn op het einde van de snuit als het on-
 derscheidend merkteken van den Rhinoceros
 was aan te merken, maar federde eenige
 jaren heeft men zulke Dieren vernomen met
 twee Hoornen op den Snuit, eenen van
 voren, en den anderen van agteren. —
 Sommigen hebben ook geoordeeld dat de
 Aziatische Rhinocerosfen maar eenen hoorn
 hebben, daar 'er in de Afrikaansche twee
 gevonden worden *Kolbe* zegt zeer stellig,
 en met al het vertrouwen van iemand, die
 als ooggetuige spreekt, dat op den neus
 een zwarte of donker-graauwe hoorn staat,
 die, ongetwyfeld door het gestadig gebruik
 het welk het Dier 'er van maakt, even als
 een ploegkouter wat krom gebogen is. De-
 zelve verschilt in grootte naar mate van den
 ouderdom van het Dier, doch de kloekste
 is zelden meer dan twee voeten lang.
 Regt

Regt agter dezen hoorn heeft hy eenen anderen, op het voorhoofd, die van eene geelagtige kleur, en merkelyk kleiner is, zynde in jonge Rhinocerosen omtrent eene hand breed, en in oude eenen voet hoog. ——— Dat men op dit berigt van *Kolbe* weinig staats kan maken, blykt uit de ondervinding, die getoond heeft dat 'er Rhinocerosen met twee hoornen zyn, welker tweede maar zeer weinig verschilt van den eersten, dewyl zy beiden van dezelfde kleur, en genoegzaam van gelyke langte bevonden worden. Voor het overige blykt het, dat zy nooit zo ver van elkanderen af staan als de bovenaangehaalde Schryver zegt. Het is wel zeker dat 'er Rhinocerosen zyn, die maar eenen, en andere, die twee hoornen op den snuit hebben; maar het is zo zeker niet, dat deze verscheidenheid af hangt van de verscheidenheid der lugtstreke, waarin zy gevonden worden, en dat men gevolglyk hieruit twee verschillende soorten in dit geslagt van Dieren kan vaststellen. De ondervinding leert dat de Rhinoceros, maar eenen hoorn hebbende, dit deel merklyk groter en langer heeft dan die, welke 'er van twee voorzien zyn; daar zyn enkele hoornen, die drie en eenen halven voet lang zyn; zelfs vindt men dubbele hoornen, die de langte van twee voeten halen. Doorgaans zyn deze hoornen bruin of olyfkleurig; somtyds vindt men 'er, die aschgrauw, en wel eens, die geheel wit zyn. Zy hebben slegts eene kleine holligheid onder hunne grondvlakte, met welke zy aan het vel van den neus gehegt zyn & alle de

IV.

Hoofdst.

IV. overige deelen zyn vast, en harder dan de
 Hoofdst. hoornen in het algemeene bevonden worden.
 Men zegt dat de Rhinoceros met dit wapen-
 tuig de grootste Olifanten somtyds aantast,
 en hun doodelyke wonden toebrenge: want
 het is zeker dat de laatstgemelde Dieren,
 hoog op de pooten zynde, dit scepfel, het
 welk korter van pooten is, gelegenheid ver-
 schaffen om hen onder aan den buik, waar
 de huid gevoeligst en doordringbaarst is, te
 stooten; doch wanneer de eerste stoot mist,
 dan werpt de Olifant zynen vyand ter aarde,
 en brengt hem om het leven. ——— Wy
 kunnen hier nog aanmerken dat de hoornen
 van den Rhinoceros onder de Oosterfche
 volkeren meer in agting zyn dan de Oli-
 fantstanden, niet zo zeer om dat men 'er
 veele fraaye dingen van kan maken, als wel
 omdat 'er vele genezende hoedanigheden
 aan toegeschreven worden. Onder dezel-
 ve worden de witte, als de zeldzaamste zyn-
 de, het meest gezogt.

Verdere Na den Olifant wordt de Rhinoceros voor
 byzonder het sterkste Dier gehouden; hy is ten min-
 heden sten twaalf voeten lang van het uiterste van
 wegens den Bek af tot aan het begin van den Staart
 den Rhi- toe. Zyne hoogte istusfchen de zes en zeven
 noceros. voeten, en de omtrek van zyn ligchaam is
 genoegzaam gelyk aan zyne langte, zynde
 hy, gelyk wy reeds aanmerkten, laag op de
 pooten. Zyn Bek gelykt vry wel naar dien
 van een Varken, maar is wat spitsfer. Zyne
 oogen zyn zeer klein, en hy opent die door-
 gaans maar ten halven, ziende niets meer
 dan het gesn regt voor hem is. Aan het
 einde

einde van den staart zyn eenige weinige IV
 zwarte hairen; hier en daar staat ook een Hoofdst.
 haaitje op de ooren, maar aan de overige
 deelen van het ligchaam zyn 'er geene De
 Rug is ingevalen, en de Buik hangt zeer
 laag neder. De Pooten zyn van agteren
 rond, en de hoeven staan oorwaards, zyn-
 de dezelve aan i deren poot i riedeelen
 gespletten; doch zy hebben ook twee kleine
 hoeven aan den agterpoot, e en-als wy in
 Harten, Koey n en Schapen zien. —
 Wanneer het Dier voortgaat, en zynen bu't
 nazet, loopt het altyd in eene regte
 lyn vooruit en werpt alles wat het in zy-
 nen loop ontmoet ter neder; noch doornige
 heggen, noch zware steenen kunnen het van
 zynen weg doen afwyken. M t zynen hoorn
 rukt het boomen met wortel en al uit den
 grond, en werpt steenen, die eenige belem-
 mer'ng zouden kunnen verwekken, tot op
 eenen groten afstand agter zich; het ruimt,
 om kort te gaan, alle ligchamen, waarop het
 eenigzins vat kan krygen, uit den weg Wan-
 neer het niets aantreft, en egter in woede is,
 dan buigt het zyn hoofd, en maakt met zynen
 hoorn diepe groeven in den grond, werpende
 eene grote menigte aarde over zynen kop
 heen. Het knort als een Varken; men kan
 het geluid van dit Dier, wanneer het be-
 daard is, juist niet ver hooren, maar
 wanneer het eene prooi nazet, kan het
 op eenen grooten afstand gehoord wor-
 den.

Zelden zal de Rhinoceros op menschen Wyze op
 aanvallen, mids dat zy hem niet tergen, we ke de
 of menschen

IV. of niet in het rood gekleed zyn. In dié twee gevallen wordt hy woedend, en verniet alles wat hem tegenstaat. Op een mensch aanvallende, grypt hy dien in den middel, en werpt hem met eene ongelooflyke kracht over zynen kop heen, zodat hy door den geweldigen val omkomt. Vervolgens komt hy den dooden likken; en zyne tong is zo ruw en hard, dat hy dus doende al het vleesch van het lyk afhaalt. Hy handelt eveneens met alle dieren, welke hy van kant geholpen heeft. — Als men den Rhinoceros van verre ziet aankomen, is het geenszins moeyelyk hem te ontvlugten, hoe woedend hy ook zyn moge. Het is wel waar dat hy zeer gewind is, maar hy moet egter zeer veel moeite doen om zich om te keeren. Voor het overige ziet hy slegts, gelyk wy reeds gezegd hebben, het geen regt voor hem is; dus heeft men niets anders te doen dan hem tot op eenen afstand van agt of tien schreden te laten naderen, en vervolgens wat zydewaards uit te wyken, wanneer men niet meer van het Dier gezien wordt, en bezwaarlyk weder kan ontdekt worden. *Kolbe* zegt dat hy dit by eigene ondervinding kan getuigen, en meer dan eens eenen woedenden Rhinoceros op zich heeft zien afkomen.

Het gewone voedsel van den Rhinoceros, en berigt we. Dit schepfel gebruikt zeer weinig jong en teer gras, maar zoekt meer harde distelen, hei en andere schrale spyzen, die sterker op de tong prikkelen, en 'gekauwd zynde de keel geen kwaad doen. Onder alle Planten

ten is 'er geene van welke het zo veelhoudt als van zekere dunne en korte struiken, die vry wel naar Genever-struiken gelyken, maar in verre na zo aangenaam van reuk niet zyn, en ook zulke scherpe stekelen niet hebben. De Europeanen aan de Kaap noemen deze plant *Rhinocerosbosfen*; de velden verschaffen ze in grôte meenigte. Men vindt ze ook veel op de Tygerbergen en aan de Rivier van de Mosfelbank. De inwoners dezer plaatfen vergaderen ze met oogmerk om ze te braden. — Het vleesch van dit Dier is, volgens *Kolbe*, die verklaart 'er dikwyls, en altyd met groten smaak, van gegeten te hebben, niet zo vol zenuwen als eenige Schryvers verzekerd hebben.

De Hoorn van den Rhinoceros wordt zeer sterk aangedaan, wanneer hy slegts door iets dat vergiftig is wordt aangeraakt. *Kolbe* berigt dat hem zulks meer dan eens gebleken is. — Verscheidene luiden aan de Kaap heboen koppen die van dezen hoorn gemaakt zyn : men beslaat dezelve zeer netjes met goud of zilver. Wanneer men 'er wyn in giet, ziet men dien terstond ryzen, gisten en opborlen; maar wanneer het vogt vergiftig is, zullen 'er terstond scheuren in den Beker komen, en hy zal zelfs van een barsten. Het zelfde gebeurt, wanneer 'er enkel vergift, zonder dat het met iets gemengd is, wordt in gedaan. Duizenden van menschen zyn hiervan, volgens *Kolbe*, ooggetuigen geweest, en egter ontbreekt het niet aan Schryveren, die ont-

IV. hebben dat de Rhinocéroshoorn voor
Hoofdst. iets dergelyks vatbaar is. — De
draayers, welke deze koppen maken,
dragen wel zorg van derzelver spaanders
by een te houden, en die aan de eigenaa-
ren ter hand te stellen; want dezelve
worden van groten dienst geagt voor hun,
die aan slaauwten of andere gevaarlyke
ziekten zyn blootgesteld, ja zelfs voor
zulken, die met de vallende ziekte behebd
zyn.

Kolbe spreekt nog van de hooge ag-
ting, waarop het bloed van den Rhinocero-
ros aan de Kaap gehouden wordt, uit
hoofde van deszelfs genezende, hoedanig-
heid. Ook vindt hy eenige waarfchynlyk-
heid in het gevoelen van sommige geleer-
den, die dit fchepfel als den *Leviathan*,
waarvan in verfcheidene plaatsen der
Schriftuure gefproken wordt, beschouwd
hebben. — Wy oordeelen het genoeg
dit flegts voor te dragen, zonder ons
over deze en andere byzonderheden,
als tot ons tegenwoordig oogmerk gee-
te betrekking hebbende, uit te la-
ten.

Waarom de Euro-
peanen
aan de
Kaap de
wilde
Paarden
niet trag-
ten te
temmen.

Somtyds ziet men in de nabuurfchap
van de Kaap wilde Paarden; maar volgens
Kolbe heeft men 'er ni nner een in de
Volkplantingen aangehouden; zelfs ver-
klaart hy nooit te hebben hooren zeggen
dat men 'er een gevangen of getemd
heeft. Ondertusfchen is het ontwyf lbaar
dat de bewoonders 'er zo veel dienst van
zouden hebben als van andere Paarden,
in.

indien men ze kon temmen. Maar dewyl men 'er genoeg tamme Paarden heeft, geeft men zich geene moeite om 'er meer te krygen. Mogelyk zoude men van deze wilde Dieren gebruik gemaakt hebben, ind'en zy vroeger waren bekend geweest; maar men heeft 'er niets van geweten voor dat 'er een genoegzaam aantal Paarden uit *Perſie* was overgebracht. ——— *Kolbe* getuigt dat de *Perſiſche* Paarden ten zynen tyde aan de Kaap zo gemeen, en dermate vermenigvuldigd waren, dat men naauwlyks iemand vond, die 'er iets van waarde voor wilde geven. In den jaare 1712 was 'er, volgens zyn berigt, eene verkooping ven Paarden, en men verkogt drie ſchoone en ſterke Dieren, welke van een tot drie jaren oud waren, voor iets meer dan eene dukaar. Hy voegt 'er by, dat men onder de Planters eenigen vindt, die twee of driehonderd van dit Ras yan Paarden hebben, en dat velen 'er dertig of veertig bezitten. ——— Deze Paarden zyn, over het algemeen genomen, klein, doch zeer vlug; zy zyn doorgaans kaſtanjebruin van kleur; en men vindt 'er zelden, die wit of graauw zyn.

De gemelde Schryver ſpreekt ook van een Dier, waarvan *Elianus* en anderen eene beſchryving gegeven hebben, en het welk by hen *Poepbagus* genoemd wordt. Volgens de Ouden is het tweemaal zo groot als een Paard, heeft eenen langen ſtaart, en de huid is geheel over-

IV. dekt met fyne en ftevige hairen. De schoonheid van den staart, maakt het inzonderheid merkwaardig. — *Kolbe* tekent aan dat hy aan de Kaap, by den Kapitein *Olofberg*, de afbeelding van een Dier gezien heeft, het welk aan de befchryving, die verftandige Natuurbefchouwers van den Poephagus gegeven hebben, volkomen beantwoordde. Dezelfde Kapitein verhaalde hem dat hy, op zekeren tyd in het Land der Hottentotten, vry ver van de Kaap af, reizende, een Dier ontmoet had, het welk aan het afgebeelde volmaaktelyk gelyk was. Nimmer een dergelyk Dier gezien, en 'er nooit van gehoord hebbende, befchouwde hy het met eene zonderlinge opmerking, ten aanzien van deszelfs houding, gedaante en meer andere byzonderheden, en liet 'er, zoras hy te huis gekomen was, met alle mooglyke naauwkeurigheid eene afteekening van maken. — Volgens die afbeelding vertoonde de Poephagus zich een weinig kleiner dan hy in de befchryvingen voorkomt. Hy heeft manen niet ongelyk aan die van een Paard, waarvan egter de Schryvers, by welken men hem genoemd vindt, in het geheel niet gefproken hebben; en zyn ligchaam heeft, ten aanzien van de gedaante, vry veel overeenkomst met dat van eenen Os. — Voor het overige zegt *Kolbe* dat hy geene ophelderingen altoos wegens dit fchepfel heeft kunnen krygen, dewyl hy, buiten den Kapitein, nooit iemand gefproken heeft, die het in het land der Hottentotten gezien had.

Op.

Onder de Dieren, welke aan de Kaap IV. zeer gemeen zyn, behoort ook de Buffel, Hoofdst. in het Latyn *Bubalus*, en by de Hottentotten *Gu' Arabó* genoemd, geteld te worden. Van den Buffel. Die, welke 'er gevonden worden, zyn groter dan die men in *Europa* ziet. ——— In hunnen wilden staat, gelyk zy in het Oosten leven, moeten zy onder de vinnigste en felste Dieren geteld worden. ——— Daar de Buffels in *Italië* en andere deelen van *Europa*, waar zy tam gemaakt en als lastdieren gebruikt worden, zwart zyn, zyn die van de Kaap donker-rood, en als met eene neutenkleur bestreken. Het voorhoofd is zeer hard, en boven aan het zelve, digt by de hoorens, staat eene kuif van gekrulde hairen, die gantsch niet zagt zyn. Hun gantsche ligchaam is zeer evenrediglyk gefchikt, en zy steken den kop vry ver vooruit. Hunne hoorens zyn kort, en krommen zich agter de ooren om, zo dat derzelver punten genoegzaam by elkanderen komen. Hun huid is zo hard en vast dat het bezwaarlyk is hen te dooden, zonder behulp van een goed vuurroer; hun vleesch is in verre na zo vet en malsch niet als dat van eenen gemeenen Os.

De Buffel van de Kaap wordt woedend op het zien van eenige roode kleur, en op het hooren van een Snaphaanschoot. By die gelegenheden begint hy vreeslyk te brullen, stamp met de pooten, schopt de aarde weg, en komt in woede af op zodanigen, die op hem geschoten heeft, of eenig rood draagt, zonder iets te onzien. Noch vuur noch wa-

Uitwerk-
fels van
zyne
woede.

IV. ter kan hem dan tegenhouden, en niets
 Hoofdst. dan een hooge muur, of eenig ander der-
 gelyk beletfel is in staat om hem te stuiten,
 ——— Kolbe verhaalt dat verscheidene Euro-
 peanen op zekeren tyd eenen Buffel ver-
 volgden, en hem tot de plaats dreven,
 welke de Hollanders de Waterplas noemen,
 eenen naam, welken zy geven aan die
 deelen van de Tafelbaai, waar de schepen
 ten anker komen liggen. De Buffel zich
 in het naauw ziende, en dezen hinderpaal
 ontmoetende, keerde zich onmiddelyk om,
 en schoot met geweld op eenen der jagers,
 die in het rood gekleed was, aan. Deze
 was een stoutmoedig jongeling, en zette her
 terstond op een loopen naar den waterkant.
 De Buffel volgde hem, en kwam hem zo
 na, dat de jager de party koos van in het
 water te springen, en dewyl hy wel kon
 zwemmen raakte hy welhaast op eenigen
 afstand van het land. Het Dier sprong
 mede in het water, en zoude den jongeling
 zekerlyk gegrepen hebben, ware deze niet
 bedagt geweest om te duiken, en zich dus
 aan het oog van zynen vyand te onttrek-
 ken. De Buffel zwom voort, en zoude
 waarschylyk de haven, die ruim drie
 mylen breed was, overgekomen zyn, zo
 men hem niet van een schip hadde dood
 geschoten. De Matroozen hysten hem
 met touwen in het schip, en aten zyn
 vleesch. De huid werd aan den Gouverneur
 gezonden, die denzelven met het hair 'er
 aan liet opzetten, en in het Kabinet, waar-
 in

in dergelyke zeldzaamheden bewaard worden, plaatsen. IV.
Hoofdst.

Onder de Dieren, welke tot onzen tyd toe onbekend gebleven, of zeer verkeerdlyk beschreven geworden zyn, is 'er een, het welk zo groot en zond rling, en in plaatsen, die dikwyls door Europeanen bezogt worden, zo bekend is, dat het zeer te verwonderen is dat niemand den Heer Profesfor *Allamand*, in het g ven van een voldoende etigt wege s dit schepiel, is voorgekomen.

De gemelde Hoogle raar zegt ons, in Van den zyne Byvoegselen op de Natuurlyke Histo. Gnou. tie van den Heer *de Buffon* (*), dat de Hortentotten aan het Dier, het welk wy hier bedoelen, den naam van *Gnou* geven, welke benaming wy moeten overnemen, aanmerkende dat de *G* in dit geval niet zo sterk moet worden uitgesproken als doorgaans geschiedt, wa neer zy in den beginne van een woord voorkomt, maar dat zy alleenlyk moet dienen om de uitspraak van de *n*, die 'er opvolgt, sterker te maken dan haar gewoonte, gelyk mede plaats heeft in het midden van de woorden *Seigneur*, *Campagne*, en in meer andere.

Voor het overige vinden wy 'er in de bovenaangehaalde plaats de volgende beschryving van. Dit Dier heeftten naastenby de grootte van eenen Ezel: het is drie voeten en eenen halven hoog, en, van tuschen de ooren tot den staart toe gemeten zyn.

(*) Tom. XV. p. 113.

IV. zynde, vier voeten lang. Het gantschelyf; **Hoofdst.** uitgezonderd de plaatsen, die in het vervolg zullen aangewezen worden, is overdekt met kort hair, gelyk aan dat van een Hart, van eene vale kleur, doch aan de uiterste punten witagtig, het geen 'er een voorkomen aan geeft van grys-wit. De kop is groot, en gelykt zeer veel naar dien van eenen Os; van voren is hy voorzien van lange zwarte hairen, die tot beneden de oogen neerhangen, en die eene zonderlinge party maken met hairen van dezelfde langte, maar wit van kleur, die eenen baard aan de onderkin vormen. De oogen zyn zwart en wel besneden; de oogleden zyn voorzien van beschutsels, die door lange zwarte hairen gevormd worden, evenweldig aan de huid zyn, en eene soort van Star maken, in welks midden het oog geplaatst is; boven dezen zyn, in de gedaante van winkbraauwen, andere hairen geplaatst van dezelfde kleur, en zeer lang; boven op het voorhoofd zyn twee zwarte hoornen, welker langte, naar den as gemeten zynde, 19 duimen bedraagt. Derselver grondvlakten, die byna 17 duimen in den omtrek zyn, raaken elkanderen aan, en zyn aan het voorhoofd vastgehegt in eene uitgestrektheid van 6 duimen; daar scheiden zy zich van een, en strekken zich genoegzaam horizontaal uit ter langte van zes duimen; vervolgens krommen zy zich naar boven toe, en loopen uit op eene loodregte en lange punt van 7 duimen.

Tus.

Tusfchen de hoornen ziet men het begin **IV.**
 van een dik bos hair, het welk zich langs **Hoofdst.**
 het bovenfte gedeelte van den hals tot aan
 den rug toe uitfrekt. Het wordt gevormd
 door ftyve hairen, die allen juist van de-
 zelfde langte zyn, van drie duimen name-
 lyk; het onderfte gedeelte dezer hairen
 is witagtig, genoegzaam tot op twee der-
 de deelen hunner langte, en het andere
 derde deel is zwart. Agter de hoornen
 zyn de ooren, overdekt met zwartagtige
 en zeer korte hairen. De Rug is glad,
 en het agterdeel heeft grote overeenkomst
 met dat van een jong veulen. De Staart
 beftaat, even als die van een Paard, uit
 lange hairen, die zwart van kleur zyn.
 Onder de borst is eene aaneenschakeling
 van lange zwarte hairen, die zich van
 tusfchen de voorpooten, langs den Rug
 en het onderfte gedeelte van den kop, tot
 aan den witten Baard aan de onderkin, uit-
 trekken. De Pooten zyn gelyk aan en
 even zo fyn als die van het Hart, of lie-
 ver van de Hinde; de voeten zyn gefple-
 ten, even als die van het laatstgemelde
 Dier; derzelve Hoeven zyn zwart, glad,
 en hebben maar eene klaauw, die vry hoog
 zit.

De *Gnou* heeft geene fnytanden in de
 bovenkaak, maar wel agt in de onder-
 kaak; men mag dus als waarfchynlyk stel-
 len dat hy herkaauwt, fchoon zulks door
 den Heer *Allamand* niet met zekerheid
 bepaald wordt.

Zonder een zeer woest voorkomen te
 heb.

IV. hebben, doet dit Dier egter vry duidelyk Hoofdst. blyken 'er niet opgesteld te zyn, dat men zeer dicht by hem kome. Wanneer men hem tragt te streelen, doet hy pogingen om de hand, welke naar hem uitgestrekt wordt, met zyne hoornen te kwetsen.

Wy zullen deze beschryving bejuiten met aan te merken dat het ras van dit schepsel, naar de gedagten van den Heer *Allamand*, zeer talryk, en door verscheidene deelen van Afrika verspreid is, zo dat het niet slegts in de nabuurschap van de Kaap, maar ook in Abissinie gevonden wordt.

Van den Een ander zeer merkwaardig Dier, het Hippopotamus of het Rivier-Paard. welk in deze deelen van Afrika gevonden wordt, en beter dan het vorige is beschreven geworden, is het Rivier of Zee-paard, gelyk de Grieksche benaming Hippopotamus is overgezet. ——— *Kolbe* verkiest het den naam van Zee-koe te geven. Wy zullen dien van Rivierpaard behouden, dewyl dit Dier meer in de grôte Rivieren dan in de Zee gevonden wordt.

De Rivierpaar den zyn onge schikt om te zwemen. Men wet dat de Natuur aan alle die Schepselen, welke zy geschikt heeft om een gedeelte van hun leven in het water, en een gedeelte op het land door te brengen, middelen verleend heeft om te zwemen. Het Rivierpaard is het eenigste waaromtrent, eene uitzondering van dien algemeenen regel plaats heeft, zynde het zel.

zelve door zyne logheid daartoe geheel IV.
 ongeschikt. — Des avonds komt het Hoofdst.
 uit het water om te slapen; en wanneer het
 zich des morgens weder te water begeeft,
 treedt het er met grote bedaardheid
 hals over kop in, en vervordert zynen weg
 langs den bodem der Rivieren met zo wei-
 nig belemmering als of het in de vrye lugt
 wandelde. — Het onthoudt zich
 meest in diepe Rivieren, die zeer helder
 van water zyn, en het is verbazend dit
 schepfel op derzelve bodem te zien voort-
 gaan.

Om alles wat wegens de hoedanigheden Deszelfs
 en huishouding van dit dier te zeg. gedaante.
 gen valt des te gemaklyker te begrypen,
 zal het van grote nuttigheid zyn ons in het
 byzonder met de beschouwing van deszelfs
 gedaante bezig te houden. — De lang-
 te van het Rivierpaard is gelyk aan die
 van de grootste Paarden, maar het is veel
 lyviger van Ligchaam, en merkelyk dik-
 ker, doch tevens korter van Pooten. Zyn
 Huid is kaal, zwart, dik en zeer ruw.
 Het is ongemeen groot en lomp van Kop,
 en terwyl het denzelven op en neer slingert,
 maakt de Bek, dien het dikwyls open en
 toe doet, de verchriklykste vertooning,
 welke men zich verbeelden kan. De Tan-
 den zyn stomp, maar zeer dik en lang, en
 veel harder dan eenige andere dierlyke
 zelfstandigheid. De staart is kort en kaal,
 en de Pooten zyn niet gehoefd als die der
 Paarden, maar in vier deelen, op de manier
 van

IV. van Teenen, verdeeld. ——— Het is
 Hoofdst. gemaklyk te begrypen dat een schepsel van
 deze grootte en van zulk een maakfel een de-
 sterksten zyn moet, die in de waereld gevon-
 den worden. Het was derhalven onnoodig
 dat de natuur 'er snelheid aan toeschikte om
 vervolging te ontvlugten, vooral dewyl het
 dezelve tot bemagtiging van zyn aas in het
 geheel niet behoefde, nademaal het meest
 gewoon is te azen op Plantgewasfen, welke
 alryd gereed liggen. De wyze waarop
 dit Beest zyn voedsel zoekt, is deze.
 ——— Het treedt de Rivier met zeer
 grote bedaardheid in, en kykt zelden om,
 voordat het in het midden op den bodem
 gekomen is. Daar zynde zoekt het naar de
 grote waterplanten, en inzonderheid naar
 de Wörtelen van eene soort van
 Water-Lelyen, die 'er in overvloed groe-
 yen, en bloem onder het water dragen. Dit
 wordt meermalen uit de booten, waarin men
 de Rivieren bevaart, opgemerkt; en men
 ziet het Beest dikwerf even als een Varken
 met zynen snuit wroeten, om de gemelde
 wortelen uit den grond te krygen, waarna
 het die in grote brokken, en naauwlyks
 half gekaauwd, doorflik.

De Ri-
 vierpaar-
 den aan
 de Kaap
 vallen
 niet zeer
 groot.

Wy moeten aanmerken dat deze Dieren
 aan de Kaap, schoon zy 'er vry gemeen
 zyn, egter zo groot niet vallen als aan de
 Oost-en Westkust van Afrika. *De La*
Caille meldt dat hy eenen Tand gezien
 heeft van eenen der grootste Rivierpaarden,
 welke men hier gevonden heeft, die flegts
 ze-

zeven of agt duimen lang was, en naar gising twee duimen dik; het geen zekerlyk wegens den omtrek te verstaan moet zyn, om dat het anders de figuur niet was van de Tandem, aan dit Schepfel eigen. Voor het overige kwam dezelve hem voor geen vier ponden zwaar te zyn

IV.
Hoodstf.

Dewyl het Rivier-paard alleenlyk op Planten aast, zo moet zyn vleesch, het welk zeer wit is, zekerlyk goed zyn om gegeten te worden, schoon de Huid niets aangenaams belooft. Die 'er van gegeten hebben getuigen dat het eenen smaak heeft tusfchen Kalfs- en Varkensvleesch. De Inborelingen van het Land dooden het om het tot spyze te gebruiken. Somtyds wordt het van kant gemaakt, terwyl het by nacht aan den oever ligt te slapen; maar meermalen na dat het by dag aan den angel gevangen is. Schoon deze Visfchery wel geene byzondere betrekking tot de Kaap hebbe, is dezelve egter te merkwaardig om 'er geen nader berigt van te geven.

Van hun
Vleesch.

Aan de monden van de grote Rivieren, gelyk de *Niger*, de *Nyl* en andere dergelyken, zyn vele plaatfen, waar dit Dier zeer dikwyls, en doorgaans azende, gevonden wordt. De Visfchers, welke zich op deszelfs vangst toeleggen, kiezen 'er het jaargety toe uit, waarin het niet regent, en de Rivier by gevolg klaar en helder van water is; zy voorzien zich van het touwwerk en takeltuig, het welk tot deze visfchery vereischt wordt, gelyk ook van de wapenen, die ter hunner verdediginge zouden kunnen

Wyze,
waarop
de Ri-
vier paar-
den ge-
vangen
worden.

IV. dienen. Het vaartuig, waarvan zy by die
 Hoofdft. gelegenheid gebruik maken, is een boot,
 groot genoeg om twintig mannen te voeren,
 schoon 'er zelden meer dan vyf in komen.
 In dit vaartuig, het welk ongemeen sterk
 van timmeraadje is, zakken zy de Rivier
 af, en kiezen de gevoeglykste plaatsen uit,
 om een weinig ftil te leggen, en te bespie-
 den waar de Rivier-paarden zich onthouden.
 Dit nu kan gemaklyk ontdekt worden, de-
 wyl deze Dieren aan de oppervlakte van het
 water komen, wanneer zy maar niet gestoord
 worden. Schoon zy zeer lang onder water
 kunnen blyven, nemen zy egter van tyd
 tot tyd verſchen adem, en komen, wanneer
 zy op hun gemak azen, doorgaans eens in
 den tyd van tien minuten boven. Dit doen
 zy met ongemeen veel gemak, door middel
 van een ſprong met alle vier de pooten te
 gelyk; en nadat zy eenen mondvol frifche
 lugt gefchept, en eens omgekeken hebben,
 laten zy zich weder op den bodem zinken.
 Ondertuſſchen houden de Viſchers zich
 ſchuil agter het lies en de rietboſſchen naby
 den oever, en de plaats ontdekt hebbende,
 waar twee of drie Rivier-paarden dicht by el-
 kanderen zyn, gelyk zeer dikwyls het geval
 is, roeyen zy 'er naar toe, terwyl alles tot de
 viſchery in gereedheid gebragt wordt. Zy
 weten dat deze Schepfels in het midden van
 de Rivier loopen om te weiden, niet ſlegts
 omdat zy daar ongeſtoord zyn, maar ook om
 dat zy 'er beter voedsel bekomen kunnen,
 het welk door den ſtroom langs den bodem
 afdryft. Het viſchtuig, het welk men tot
 de

de vangst gereed maakt, bestaat in eenen yzeren bout van agt duimen lang en van eene tamelyke dikte. Dezelve is scherp aan beide de einden, en in het midden vast aan eenen voorganger van ineengedraaide koperdraden, die een pink dikte en vyf of zes voeten langte hebben. Aan dezen voorganger is eene zeer lange lyn vastgemaakt, welker ander einde aan de agterstevan van de boot op eene spil gewonden is; en door dit middel kan men, naar mate de omständigheden zulks vorderen, de lyn of bot vieten of inhalen.

IV.
Hoordst.

De wortels der Water-lely, naar welken het Rivier-paard zeer graag is, hebben de dikte van een mans dye, en men kiest doorgaans een brok van zulk een wortel ter grootte van eenen voet tot het aas, het welk aan den angel geflagen wordt. De Vischers steken den bout midden in den wortel, en vieren dan de lyn zo veel tot dat het aas over den bodem heen sleept. Vervolgens zakken zy met den stroom af, en keeren de vaart van de bobt met eenige kleine riemen, met welken zy zagties in het water werken.

Dus op de oppervlakte van het water dryvende, zien zy dikwyls viet of vyf Rivier-paarden, die op den bodem ter diepte van dertig voeten weiden, en zich merhuut in het geheel niet bemoeyen. Het aas, dat langs den grond sleept, wordt door deze schepselen aangezien voor een afgebroken brok van den wortel. Het eerste Rivier-paard, aan het welk dit aas voor-

IV. komt, byt 'er in. Wanneer het te voren
 Hooftst. reeds genoeg gegeten heeft, knaauwt
 het den wortel in stukken, en laat den bout
 weder uit den bek vallen; maar is
 het nog hongerig en greetig, dan is het
 zekerlyk gevangen; want zonder veel te
 knaauwen, slokt het den geheelen bout over
 langs in; en zoras dit geschied is, rukt
 men met geweld aan de lyn, waardoor de
 bout dwars in de keel van het Dier wordt
 getrokken, en dus vast raakt.

Van dat oogenblik af genieten de Vis-
 schers het geen zy als het vermaak van hun-
 nen togt aanmerken, doch het geen tevens
 een gevaarlyk vermaak is, het welk zy niet
 zien aankomen zonder zich gereed te maken
 om den aanval van het Dier af te weeren.
 Ieder man is tot dat einde voorzien van zyne
 yzeren speer of lans, die eene spits van
 twaalf duimen langte heeft. Het Dier be-
 vindt zich in eene diepte van twintig tot
 vyf en dertig voeten helder water, en de
 toelig der Visfchers is om het door het vie-
 ren en inwinden van de lyn af te matten,
 even als een hengelaar eenen groten Visch
 doet. Zoras het schepfel bespeurt dat het
 gewond is, wordt het woedend. Somtyds
 rent het, uit al zyn vermogen, naar eene
 groter diepte, en in dit geval laat men de
 lyn afloopen, waardoor de boot niet zelden
 in een merkelyk gevaar vervalt. Somtyds
 rolt het Dier zich heen en weder over den
 bodem der Riviere, of duikelt, springt en
 spartelt op een verschriklyke wyze, storten-
 de in die bewegingen veel bloeds uit, en
 de

de wonden door derzelver geweldigheid IV. dieper makende. Gedurende dit alles Hoofdst. verzuimt men niets wat strekken kan om het schepfel verder af te matten.

Het Dier, zich nu in doodsbenauwdheid bevindende, wordt onagtzaam omtrent alle voorwerpen, en in dit geval kunnen de Vischers hun oogmerk met volkomene veiligheid bereiken. Somtyds kykt het Rivier-paard egter op, en krygt zyne vyanden in het gezicht, wanneer het in een oogenblik boven water komt. Dan is het tyd om van de bovengemelde speeren gebruik te maken, en alles is nu in beweging om het Dier te lenzen en af te maken, gelyk doorgaans het geval wordt. Maar komt het dicht op zyde van de boot boven, dan tragt het zyne voorpooten aan het boord te slaan, het welk niet gelukt zonder gemeenlyk den eenen of anderen der Vischeren het leven te kosten. De beet van zulk eenen gedrogtelyken bek begrypt men ligtelyk dat den dood moet veroorzaken; of wanneer het Rivier-paard al eens mogt mis happen, dan byt het in het boord dat 'er de stukken van afvliegen, en rukt 'er menigwerf een brok van zulk eene grootte uit, dat het vaartuig noodwendiglyk moet zinken. Somtyds komt het ook op eenigen afstand van de schuit boven, en maakt zich gereed om aan te vallen. Altyd tragt het de steeken, die met de Lenzen of speeren gegeven worden, op zynen Bek te doen aankomen; en krygt het een dier wapentui- gen tusfchen zyne tanden, dan is het in

IV. eens afgebeten; of, zo de steek op eenen
 Hoofdst. der tanden treft, dan ziet men 'er de von-
 ken, als uit eenen vuursteen, uitvliegen,
 — De stoutste Liefhebbers wagen zich,
 gelyk wy reeds gezegd hebben, tot deze
 vischery met hun vyven in een enkele boot;
 maar zulken, die een weinig angstiger, en
 uit dien hoofde voorzigtiger zyn, gaan in
 twee booten, waardoor zy niet slechts meer
 veiligheids, maar ook meer gemak genie-
 ten. Want het aas, het welk uit eene der
 booten nedergelaten wordt, is ook door
 middel van den voorganger aan de tweede
 vastgemaakt. Beiden zakken zy gelyklyk
 de Rivier af; en de Vischers, die altyd
 vooruit op den bodem kyken, kunnen het
 aas gemaklyk zo bestieren, dat zy het, daar
 zy een Rivier paard zien, onder zynen
 Bek brengen. Het Dier, zeer happig naar
 het zelve zynde, wordt genoegzaam altyd
 gevangen. Zo het al eens tegen eene
 der twee booten op komt, trekken de
 Vischers, die in de andere zitten het naar
 zich toe; en wanneer het op die wil aan-
 vallen, trekken de eersten het weer te
 rug. Ten dien einde blyven de twee vaar-
 tuigen op eenen kleinen afstand van elkan-
 deren, door de bestiering van een gedeelte
 der Manschap, terwyl de anderen zich
 bezig houden met het Beest te vermoeyen
 en af te matten. Eindelyk komen zy tel-
 kens wat nader by het schepsel, en maken
 het welhaast van kant, door te gelyk uit de
 Booten met de speeren op het zelve aan te
 vallen.

Wy

Wy zullen ons berigt wegens het Rivier- IV.
 paard befluiten, met aan te merken dat het Hoofdft.
 gevoelen van *Bochart* en *Ludolf*, die oordée- Het Ri-
 len dat men dit Dier voor den *Bebemot*, vierpaard
 waarvan in de gewyde bladeren gefproken is waar-
 wordt, te houden hebbe, ons veel waar- fchynlyk
 fchynlyker voorkomt dan de gedagte van de Behe-
Pfeiffer, *Francius*, en anderen, die in den *Be-
 bemot* den Olifant meenden gevonden te
 hebben.

Men vindt aan de Kaap twee foorten van Van de
 Dieren, aan welken de bewoners dierland- Ezels aan
 ftreeke den naam van Ezels geven. De de Kaap.
 eene is derwaards gebragt, door de *Hollan-
 deren*, van *Kaap Verd*, van *Angola*, *St.
 Paul* en *Ceylon*; de Dieren van deze foort
 verfchillen genoegzaam niet van die, welke
 in Europa zeer gemeen zyn; en men heeft
 ze om geene andere reden naar de Kaap
 overgevoerd dan om Muilezels aan te fok-
 ken, die volmaaktelyk naar de onzen gely-
 ken.

De andere foort is aan dit gedeelte van Van den
 Afrika in het byzonder eigen, en men geeft geftreep-
 aan de Dieren, welke hiertoe behooren, den ten Ezel,
 naam van Kaapsche of Geftreépten Ezel; of Zebra.
 ook zyn zy bekend onder de benaming van
 Zebra. — Het is een van de fchoonfte
 Dieren der waereld; en niettegenftaande het
 in kleur, en in vele andere byzonderheden,
 merkelyk van den gemeenen Ezel verfchille,
 moet het egter tot dat geflagt gebragt wor-
 den. — Het is omtrent zo groot als ten
 Ezel; zyn Kop is wat kleinér, en zyn Nék

IV. is ongemeen fraai gebogen. Zyn ligchaam is net van leest, en zo wel gemaakt als dat van de schoonste Rypaarden. Zyne Pooten hebben weinig meer dikte dan die van een Hart. Zyne Ooren zyn zeer lang, en hy is ongemcen snel van gehoor. Zyn Staart hangt omtrent op den grond neder; dezelve is kort en glad van hair, tot bynaan deszelfs einde, het welk met een bosch van gekrulde hairen bezet is, even als men aan den staart der Leeuwen ziet. — Het geheele Dier is getekend met zwarte, bruine en witte streepen, die allen sterk van kleur zyn. Die streepen loopen zydelings, en gaan, zonder afgebroken te worden, tot op den buik toe door, terwyl men van het Hair een' ongemeenen glans ziet afschitteren.

Deze Ezel is een zeer onbeschadigend Schepsel, en aast gemeenlyk op gras en andere kruiden. Hy leeft doorgaans, even als de Schapen, in maatschappy met zyns gelyken, zo dat men dikwyls geheele kudden van deze Beesten by elkanderen ziet, van welken eenigen gaan weiden, terwyl anderen de wagt houden. Deze Wagters zyn somryds wel twintig of dertig in getal, en plaatsen zich rondom de kudde op eenen afstand van twee mylen of nog verder. Op zulk eene wyze stellen zy zich in staat om het minste gerugt, het welk de kudde anderszins niet hooren zoude, te vernemen, en door den toon van hunne stem waarschouwen zy de weidende menigte. Hun geluid is byna eveneens als dat der gemeene Ezels;

Ezels; en onmiddelyk na het verheffen van IV. hunne stemmen, rennen zy naar de kudde Hoofdst. toe, waarop de geheele troep de vlugt neemt. In dit vlugten verschaffen zy een allerverrukkelykst gezigt : zy schikken zich digt by elkanderen, en loopen met eene verbazende snelheid. Hunne gestreepte Huiden maken eene zeer verwonderlyke vertoning. In de Landen waar zy vallen, ziet men zulke eene Kudde meermalen door eenen Luipard of Tyger op de vlugt gejaagd; maar zelden krygen deze Roofdieren 'er hunne klauwen in. Wanneer de wagers by de weidende Woudezels kwamen, zonder te balken, zoude byna nooit één de prooi van het Roofgedierte worden, om dat zy dan niet vervolgd zouden worden, dan nadat zy den voortogt gekreegen, en reeds een goed eind wegs afgelegd hadden. Maar Luiparden en Tygers, wetende dat het balken van de Wagers het sein is dat 'er jagt op de kudde gemaakt wordt, bedienen zich van dat geluid, en kiezen de eene of andere geschikte plaats, waaruit zy op de vlugtende Beesten, die zy met loopen niet kunnen inhalen, eenen uitval doen kunnen. Deze gestreepte Ezels zyn weinig minder snel van gang dan de Harten, en kunnen het rennen zeer lang uithouden. Zy kunnen zeer bezwaarlyk leevende gevangen worden, en dit is oorzaak dat ze ongemeen hoog in prys zyn, wordende zy als iets zeldzaams in de Vorstelyke Diergaarden van Europa be waard onder den naam van Kaapsche Ezels.

IV. Men vindt ook Dieren aan de Kaap, welke by *Kolbe* Elanden genoemd worden, schoon sommigen uit de beschryving, welke Van de Elanden hy 'er van gegeven heeft, besluiten dat zy voor eene andere soort van Dieren moeten gehouden worden. De *Abt de la Caille* verzekert egter mede dat 'er inderdaad vele Elanden zyn. ——— De Eland behoort zekerlyk tot het geslagt der Harten, schoon hy in verscheidene opzigten van dezelve verschilt. Zyne Hoornen, die alleen aan de Mannetjes of Bokken eigen zyn, geven volkomen regt om hem hiertoe te brengen. Hy is van eene donkere of bruingraauwe kleur op den rug en aan de zyden; maar op de borst en aan den buik is hy wit. De Pooten zyn zwartagtig. Zyne grootte is gelyk aan die van eenen kleinen Os; en voor het overige zyn zyne leden vry dik en grof.

Kolbe zegt dat deze Dieren doorgaans de hoogste bergen zoeken, waar zymeeft houden van plaatsen, die eene goede weide verschaffen, en wel bevogtigd worden. Het is onnoodig te zeggen dat zy zeer gewind zyn, en dat zy met eene verbazende snelheid op de steilste rotfen klauteren. Wanneer men hen in de dalen aantreft, kunnen zy zeer gemaklyk gedood worden.

De Elanden doen menigwerf pogingen om in de tuinen der volkplantingen te komen. Om derzelver stroperyen te beletten is men gewoon omtrent die, welke te vangen.

Plaatsen waar de Elanden zich meest onthouden.

Vallen, welke men stelt om de Elanden te vangen.

meest zyn blootgefeld, Vallen te zetten. IV.
 De Tuinen aan de Kaap zyn meest allen omringd van eene gragt, over welke eene plank of kleine brug legt, die men moet overgaan om 'er binnen te komen. Aan eenen der buitenste hoeken van deze brug zet men een bugzamen en stevigen stok met het dikste einde in den grond; aan het andere einde maakt men een lange koord vast, welke dient om dit dunste einde nederwaards te buigen, en het aan den anderen uitwendigen hoek van de brug zodanig vast te maken, dat het op de minste aanraking opspringt. Van het overige deel van het touw maakt men eenen groten en luttigen knoop of ftrik, dien men op de brug laat leggen, onder den boog, welke door de gekromde steng gevormd wordt. Wanneer nu de Eland aan eenen Tuin komt, in welchen hy gaan wil, kan hy zulks niet anders doen dan door de brug over te gaan, en zich dus onder den boog te wagen. Noodwendiglyk moet het Dier op den knoop, die in deszelfs wegligt, trappen. Zoras nu als 'er aan het touw geraakt wordt, wordt de ftrik toegehaald, de daarin stekende poot vastgehouden, en de Eland door de steng, die niet dan met moeite uit de aarde kan getrokken worden, geheel opgeligt. Hy moet zich dan gevangen geven, of, wanneer hypoging doet om los te raken, in de gragt vallen. Is het Dier zo gelukkig van daar eindelijk weder uit te komen, dan kan het eger de steng niet van den voet kwyt worden, en

IV. Hoofdst. en wordt door dezelve in het loopen zeer belemmerd; het blyft hier en daar aan struiken hangen, en mat zich zeer sterk af, tot dat het eindelyk gevangen, doodgeschoten en gellagt wordt. — Wy moeten egter aanmerken dat de Abt *de la Caille* deze manier om de Elanden te vangen niet altoos doenlyk oordeelt, dewyl men'er vindt, die agthonderd ponden zwaar zyn.

Verschedene foorten van Bokken en Geiten. In de beschryvinge der verscheidene foorten van Bokken en Geiten, welke aan de Kaap gevonden worden, maken wy geene zwarigheid om voornaamelyk het geleide van *Kolbe* te volgen, dewyl deze Dieren'er door hem meermalen met opmerkinge zyn gezien geworden.

Van de tamme Bokken en Geiten. Voor eerst zegt hy, van de tamme Bokken en Geiten sprekende, dat zy met de Europeaansche genoegzaam overeenkomen, uitgezonderd dat zy niet wel zo groot zyn, en in het geheel niet stinken. Daarenboven wordt wegens de Geiten ook aangetekend dat zy alle jaren tweemaal jongen werpen.

Van de blaauwe Bokken. De tweede foort, welke by den genoemden Schryver gemeld wordt, zyn de blaauwe Bokken. Wegens dezen getuigt hy dat zy dezelfde gestalte hebben als de tamme, die zy egter in grootte zeer veel overtreffen, behoevende zy daarin niet voor de Europische Harten te wyken. Hun hair is kort, glansfig, en ligt zo gelyk alsof zy geroskamd waren. De benaming dezer Dieren toont duidelyk genoeg

noeg dat zy blaauw van kleur zyn. Zy **IV.**
 veranderen van verw , en worden graauw- **Hoofdst.**
 agtig , zo ras zy ophouden te leeven.
 Zy hebben eenen vry langen baard , welke
 niet weinig toebrengt om hun een schoon
 voorkomen by te zetten. Hunne hoornen
 zyn , in vergelykinge van die van andere
 Bokken , niet groot , maar zy staan hun eg-
 ter sierlyk op het hoofd , en zyn ringswyze
 als gedraaid , tot over de helft , van waar
 zy zeer spits beginnen af te loopen.
 Hunne pooten zyn tamelyk hoog , doch
 zo dat zy met het gantsche ligchaam eene
 nette evenredigheid hebben. Hun vleesch
 is goed van smaak , maar zelden vet ; en
 zy worden dus , dewyl men gemaklyk be-
 ter vleesch kan bekomen , voornamelyk
 om de huid geschooten , welke zo goed
 is als de huid van eenig ander Wild.
 Men vindt deze soort van Dieren genoeg-
 zaam niet dan vry ver landwaards in , en
 op eenen groten afstand van de Kaap ,
 — *Kolbe* verhaalt egter dat hy in den
 jare 1708 , op eene reis naar het warme
 bad , eenen troep van tien stuks by mal-
 kanderen gezien had ; schoon hy 'er by-
 voegt dat Europeanen , die vyftig jaren
 aan de Kaap geleefd hadden , verzekerden
 'er nooit eenen aan de Kaap ontmoet te
 hebben.

Eene derde soort van Bokken zyn de **Van de**
 bonte , welke dus genoemd worden , omdat bonte
 zy met roode , witte en bruine vlakken ver- **Bokken.**
 siefd zyn. Zy zyn genoegzaam van dezelf-
 de

IV. de grootte en gestalte als de blaauwe
Hoofdst. Hunne Hoornen, die byna de langte van
 eenen voet hebben, zyn een weinig buiten-
 waards omgebogen, en bogtig tot omtrent
 aan het midden; maar voor het overige zyn
 zy glad, en aan de einden toe zeer puntig.
 Deze Dieren hebben eenen langen Baard
 met eenen rooden weerschyn. Hunne Poo-
 ten zyn evenredig aan de overige deelen
 van hunne lichamen. Schoon hun vleesch
 een weinig hard is, heeft het egter eenen
 vry goeden smaak. Het is gemaklyk hen,
 wanneer zy nog jong zyn, te vangen, en
 zelfs tam te maken; men laat hen by de
 Schaperweiden; maar dan verliezen zy den
 lekkeren smaak, welken zy in hunnen wil-
 den staat hebben. Zy zyn zeer gemeen in
 de landen der Hottentotten, waar men 'er
 dikwyls duizend by elkanderen ziet.

Van den De gryze Bok komt vry na in gedaante
gryzen overeen met den tammen, en deszelfs lig-
Bok. chaam vertoont eené zeer grote evenredig-
 heid van deelen. Hy heeft eenen zwarten
 Bek en kort hair, even als de bonte Bok.
 Zyne kleur is donkerrood, met zeer veel
 grysgemengd, waarvan hy ook zynen naam
 heeft. Zyn Staart is kort, en bestaat uit
 gemengd hair, even als de rest van het
 ligchaam. De Hoornen hebben eenen brui-
 nen weerschyn, en zyn nooit langer dan
 eenen halven voet. Onder aan den wortel
 loopen zy met kringen als een schroef, en
 aan het einde loopen zy spits af. Hun
 vleesch is uitmuntend van smaak, somtyds
 vry

vry vet, en zeer gezond, om welke reden IV.
 nen het aan de Kaap sterk gezogt wordt. Hoofdst.
 — De Geiten van deze soort zyn een wei-
 nig kleiner dan de Bokken, en hebben geene
 Hoornen.

Men vindt hier ook zekere soort Van den
 van Bokken, aan welken noch de Eu- Vreem-
 ropeanen noch de Hottentotten eenen den Bok,
 byzonderen naam geven, doch die egter die gee-
 merkwaardig genoeg zyn om met eeni- nen by-
 ge naauwkeurigheid beschreven te wor- zonderen
 den. naam
 heeft.

Zy zyn wat groter dan een Hart, heb-
 ben een zeer schoonen, en naar het ligchaam
 wel geregelden Kop, en daar op twee ron-
 de, gladde en regte Hoornen, die omtrent
 drie voeten hoog zyn, spits uitloopen,
 en van boven byna twee voeten van elkan-
 deren af zyn. — De Baard aan den on-
 dermuil is tamelyk lang, en van dezelfde
 kleur als de hairen van de huid, die graauw-
 agtig zyn, doormengd met eenige weinige
 rosse. Over den gantschen Ruggraad loopt
 een witte streep, beginnende van het Voor-
 hoofd dat wit is, en loopende tot aan den
 staart. Over de Voor- en Agterfchinkels,
 gelyk ook over den Buik, loopen dergelyke
 witte streepen in eene regte lyn naar beneden,
 die met den Ruggraad drie witte kruisen
 maken. De Buik is van onderen wat witter
 dan het overige deel van het Ligchaam.
 De Pooten zyn vry hoog, doch wel
 gepast naar het Lyf, dat groot en rede-
 lyk lang is, zodat deze Dieren in beide de-
 ge.

IV. gemelde opzigten de Harten overtreffen; Hoofdst. — Hun vleesch is aangener van smaak dan het Europifche Hartenvleesch. Men vindt ze niet in zulk eene menigte als de bonte, blaauwe of andere Bokken. De wyfjes zyn zo groot niet als de mannetjes.

De Geiten van deze foort. Ook hebben zy geene Hoornen op het hoofd: voor het overige zyn beide geflagten elkan- deren genoegzaam gelyk, zo in de uitwen- dige gefalte; als in den aangenaamen smaak van het vleesch.

Van den Bok. die Duikelaar genoemd wordt. De Bok, welke aan de Kaap den naam van Duikelaar draagt, is groter dan de tamme Bok, naar welken hy egter ten aan- zien van de kleur vry wel gelykt. Zoras hy iemand merkt, of voor eenig gevaar be- dugt is, rekt hy zich uit, kruipt voort, en fchuilt onder het gras weg. Dan niets anders ziende dan de rondom hem zynde gewas- fen, verbeeldt hy zich ook van niemand gezien te kunnen worden. Van tyd tot tyd ligt hy den kop op, en haalt dien weder neer, tot dat hy, geloovende het gevaar voorby te zyn, of gevangen, of van kant ge- maakt wordt.

Van de Steenbok- ken. Het Dier, het welk by de Natuurkenners den naam van Steenbok draagt, is in de Kaapfche Volkplantingen zo wel bekend als in Europa; maar de Steenbokken aan de Kaap zyn merkelyk kleiner, en men vindt ze zelden die kloeker worden dan een Geit- je van een vierendeels jaars. Hunne Hoor- ne worden geen halven voet lang; en zy zyn ook maar zeer weinig agter over gebo- gen.

gen. Dewyl zy egter nadeelig zyn voor IV. den wynftok. worden zy dikwyls op gelyke Hoofdst. wyze als de Elandsdieren gevangen Hun vleesch is goed, kort en malsch, en wordt, fchoon het fomtyds wat droog en mager is, voor eene byzondere lekkerny gehouden.

Van den Reebok zullen wy alleenlyk Van den zeggen dat hy onder de dwergen van Reebok. het Harten-geflagt behoort, dewyl hy veel kleinér dan de andere foorten, en egter ongemeen fraai is. Men houdt ze in Europa gemeenlyk in de Diergaarden en die, welke aan de Kaap gevonden worden, zyn van dezen in geen opzigt onderscheiden.

Kolbe, van de Bokken aan de Kaap-fpre-Byzonde- kende, maakt in het byzonder gewag van re foort | eene foort van Bokjes, die in Guinea, te van Bok- Congo, en in andere naby dit Voorgeberg- jes. te gelegene plaatfen, te vinden zyn, en riet groter worden dan een gemeene Haas, zynde daarenboven veel teerder en fyner van leden dan dezelve. — Inzonderheid verdient onder dezen het Beestje, het welk onder den naam van Guineesch Reetje bekend is, opmerking. Het is een der fraaifte Diertjes. Zy worden nooit levende hier te lande oevergebragt, dewyl zy, ter oorzake van hunne teerheid, op reis gemeenlyk fterven. Het is egter vry gemeen het geheele Diertje in eene fles met voorloop bewaard te zien. Het is in alle opzigten welgemaakt, doch niet groter dan een klein fchoothondje.

IV. De Huid is van eene leverkleur, uitgezon-
 Hoofdst. derd van onderen aan den Buik, daar dezelve
 merklyk bleeker is. De kleur der Klaauwt-
 jes is donker bruin. De Hoornen zyn zeer
 kort, doch ineengedraaid, even als die van
 eene Geit, en staan een weinig krom. Dit
 Beestje is verwonderlyk gaauw op de Pooten,
 leeft van kruiden, en is zo klein dat het
 zich geheel tusfchen het gras kan verschui-
 len. Wanneer men het vervolgt, loopt
 en springt het ongelooflyk snel; en wanneer
 het zyne vervolgers niet kan ontvlugten,
 stelt het zich in staat van tegenweer,
 en stoot even als de Bokken. Alle de kleine
 Dieren des velds zyn zeer bang voor dit
 fchepfeltje, het welk, hoe klein het ook zyn
 moge, een der kribbigften van de waereld
 is. ——— *Kolbe*, van deze of foortgelyke
 Diertjes fprekende, voegt, er by, dat derzel-
 ver Pootjes zo dun, teer en fyn zyn, dat
 het onderfte gedeelte, waaraan gefpleten
 Klaauwen zyn, en het welk naauwlyks
 Teerheid en fynheid van hune Pootjes. eenen vinger lang is, doorgaans tot tabaks-
 floppertjes gebruikt wordt.

Van de Dasfen. Daar worden ook Dieren aan de Kaap
 gevonden, aan welken men den naam van
 Dasfen geeft; doch indien men derzelver
 gedaante en eigenschappen vergelykt met
 de berigten, welke vele Schryvers der Na-
 tuurlyke Historie wegens die foort van
 fchepfelen gegeven hebben, dan zal blyken
 dat zy van dezen niet weinig verschillen.
 De zo genoemde Kaapfche Dasfen komen,
 het zy men hunne grootte, gefalte, of
 in-

inwendig maakfel, in aanmerking neemt, IV. vry wel overeen met de Dieren, welke men ^{Hoofdft.} Marmorten of Mormeldieren noemt, waarvan wy ter behoorlyker plaatfe eene befchryving geven zullen.

Velen hebben beweerd dat 'er in Afrika, ^{Van de} en dus ook aan de Kaap de Goede Hoop, ^{Harten.} geene Harten te vinden zyn; doch de ondervinding heeft de ongegrondheid dier ftelling duidelyk aangewezen. Zy zyn, zo ten aanzien van hunne kleur, hair en gedaante, als ten opzigte van den fmaak van het vleesch, volkomen gelyk aan die, welke men in Europa vindt; alleenlyk is 'er onderscheid in de kroon, die zy op hun hoofd hebben. De Hoornen van de Kaapfche Harten zyn niet groter dan eenen voet, en ongetakt. Van boven tot onder toe zyn zy geheel glad en rond. *Kolbe* getuigt dat hy meer dan duizend van deze Dieren gezien heeft, maar nooit een met getakte Hoornen. — De Hoornen, welke zy dragen, zyn donker bruin van kleur, en aan den Kop met eenige weinige ringen fchroefswyze bezet; voorts zyn zy in het midden alleenlyk een weinig gebogen, en loopen voor het overige regt uit. Van boven ftaan zy egter wel driemaal zo wyd van elkanderen, als op het hoofd; daarenboven loopen zy geheel spits ten einde, zo dat zy vry wel gelyken naar die der Spits-harten, welke in Duitschland gevonden worden.

Eer wy ons verder met de befchryving van ^{Van de} eenige Dieren, die in het wild leven, in ^{Runderen} en ^{en Scha-} ^{pen}

IV. laten, agten wy het hier gevoeglyk over de
 Hoofdst. tamme Dieren, of Huisdieren, te handelen.
 Wy hebben reeds aangemerkt dat de eenig-
 ste rykdom der Hottentotten in hun Vee
 gelegen is, en uit het geen wy gezegd heb-
 ben, heeft men ligtlyk kunnen opmaken
 dat het zelve in Runderen en Schapen be-
 staat. Dezen worden in vry groten over-
 vloed by het gemelde Volk bezeten. Wy
 hebben niet veel byzonders wegens den
 aart of de gedaante dezer Dieren te berigten,
 dewyl zy niet merklyk van die, welke men
 in Europa vindt, verschillen. Sommigen
 hebben beweerd dat de Kaapsche Ofsen en
 Koeyen eenen hoogen bult hebben, genoeg-
 zaam eveneens als de Kemels; doch het is
 zeker dat hun geen bult is aangeboren; dat
 'er zeer veel Vee is, aan welken men niets
 dergelyks zien kan, terwyl eenige Runder-
 beesten zich egter met eenen kleinen bult
 vertooncn, die alleenlyk veroorzaakt wordt
 door het juk, dat op den hals gelegd wordt,
 en denzelven induwt, het geen de rug wat
 hooger doet uitsteken.

Verkeerd
 berigt
 wegens
 dan bult
 der Run-
 deren.

Byzon-
 derheden
 wegens
 de Scha-
 pen.

Omtrent de schapen staat in het byzon-
 der aan te merken dat zy jaarlyks tweemaal
 lammeren dragen, wanneer de eigenaars
 het zo begeeren, en den Ram onder den
 troep laten willen; het geen egter, dewyl
 de laatste lammeren, die in den regentyd
 worden geworpen, zeer klein blyven, zel-
 den geschiedt. Daarenboven brengt elk schaap
 niet slechts twee, maar dikwyls drie lamme-
 ren ter waereld. Ook is merkwaardig dat
 hun vleesch het gantche jaar goed en aange-
 naam

naam is. Het vet is zo fmeeragtig niet als IV. in Europa, dewyl men uit het zelve, Hoofdst. gelyk ook uit het vleesch, de spys, waarmede zy gevoed en gemest zyn, kan proeven. Daar zyn zelfs vele menschen, voornamelyk onder de slaven, die, geen geld hebbende om boter te koopen, dit vet met zulk eene graagte gebruiken, als of het boter ware.

Eene andere merkwaardige byzon- Zy heb- derheid in deze schapen is, dat zy ben dik- grote, breede en dikke Staarten hebben; ke en die meest uit vet bestaan, en, som- grote staarten. tyds, wel 15 of 20 ponden zwaar zyn. Voor het overige verschillen zy genoegzaam niet van die, welke onder ons gemeen zyn.

Het Vee aan de Kaap schynt aan weinige Onder ziekten onderhevig te zyn, uitgezonderd het Vee aan zulken, die des winters door de zware aan de regens, die somtyds wel vier of vyf dagen Kaap heerschen agtereen vallen, veroorzaakt worden; want weinige dan lyden de Beesten zeer veel, omdat zy Ziekten. geene bekwame schuilplaats hebben. In iedere Kraal is ook een Doktor, die de Beesten, wanneer het noodig is, aderlaat, of hun iets ingeeft. — Het voornaamste ongemak, het welk onder eene gantsche kudde merklyk naadeel zoude kunnen veroorzaken, is de verspreiding van het schurft onder de schapen; doch men heeft weinig reden om voor dezelve te vrezen, omdat daaromtrent zeer goede maatregelen zyn Voor- genomen geworden. Want daar is eene zorgen.

IV. wer, volgens welke elk die de schurfdē
Hoofdst. schapen heeft, en nalaat dezelve aan zynen Buurman of aan de Overheid te vertoonē, en ze vervolgens ten eersten van kant te maken, niet slegts in eene boete, maar zelfs tot eene zware gevangenis, en andere straffen, verwezen wordt.

Dikwyls gebeurt het dat wilde Dieren, als Leeuwen, Tygers, of wilde Honden, eene grote slagting onder het vee maken; doch deeze schade wordt weinig geagt, omdat men dezelve door de schiele voortteeling vry spoedig kan herstellen. Daarenboven kunnen de wilde Dieren by dag niet veel nadeel doen, omdat 'er dan altyd Herders in het veld zyn. Doch wānneer 'er wilde Honden komen, die doorgaans by troepen loopen, worden de schapen het slagtoffer; maar de Ossen en Koeyen kiezen het hazenpad, gelyk zy ook gewoon zyn te doen, wanneer zy een Leeuw-of Tyger ruiken.

Van de Varkens in het algemeen. Men zegt dat 'er in de volkplantingen aan de Kaap vierderleie soorten van Varkens gevonden worden. De twee eerste soorten brengt men tot de tamme Varkens, die 'er van buiten ingebracht zyn, en de twee andere noemt men wilde Varkens. Van die, welke uit Europa gekomen zyn, agten wy het onnoodig in het byzonder te spreken, maar het Javaansche Varken vordert om deszelfs byzonderheid beschreven te worden.

Van het Javaan. Dit Dier is altyd pikzwart van kleur; het heeft

heeft geene borstels op den rug, gelyk het IV. Europifche, en is zeer laag op de Pooten. Hoofdfte. Daarenboven heeft het eenen laag afhangen- fche Var. den buik, die naauwlyks een handbreed van ken. de aarde is. Het fpek van dit Dier is niet zo hard en goed van fmaak als dat der Europifche Varkens; maar altyd week en onaangenaam. Op Java wordt het egter nevens het vleesch voor zeer gezond gehouden, en aan de Zieken te eten gegeven. Men kan dit fpek zeer bezwaarlyk rooken, omdat het wegdruipt; met het vleesch gaat het een weinig beter, zynde het zelve tamelyk goed om gegeten te worden.

Kolbe heeft niets byzonders wegens de Alge- Varkens, welke men eigentlyk wilde noemt, meen aangetekend. ——— Hy zegt alleenlyk, berigt , dat 'er niet veele gevonden worden, niet zo wegens , zeer omdat andere wilde Dieren hen ver- de wilde Zwynen- , flinden, maar omdat 'er geen bosfchaadje , omtrent dit Voorgebergte is, waarin zy hun , verblyf zouden kunnen zoeken. Daarenbo- , ven zyn zy van de Europeaansche niet on- , derfcheiden, ten ware men wilde zeggen , dat zy in de koude landen, waar zy hun , onderhoud ryklyk kunnen vinden, groter , en vetter worden, het geen egter geen we- , zenlyk onderscheid kan maken. — Het is uit deze woorden vry zeker dat de ge- noemde Schryver geene kennis gehad heeft aan het Afrikaansche Breedfnuitige Varken, of Bosch-zwyn, het welk in den jare 1765 van de Kaap de Goede Hoop aan

IV. zyne Doorlugtige Hoogheid, den Heere Hoofdst. Prinse van Oranje en Nassau, Erfstadhouder dezer Provinciën, enz. enz. enz., werd overgezonden. — In eenen daarby gevoegden Brief van den Gouverneur van de Kaap vond men gemeld, dat dit Varken gevangen was op eenen afstand van omtrent tweehonderd uren van de Kaap, tuschen het land der Kaffers en dat van de grote Namaquers, met byvoeging dat deze soort van Dieren daar meest gevonden worden, en dat dit het eerste van die soort was, het welk men in de volkplanting levende gezien had. — Reeds zeven jaren vroeger, en dus in den jare 1758, was door den zelfden Heer Gouverneur, onder andere zeldzaamheden, het geheele vel van zulk een Dier overgezonden, om in het Kabinet van Hooggemelden Prins bewaard te worden. Men had 'er toeh niets anders bygevoegd, dan dat het schepsel, waartoe het behoord had, onder den naam van Hartlooper bekend was. Dit vel was egter, by deszelfs overkomst, door gebrek aan genoegzame voorzorgen, geheel bedorven, zo dat men 'er niets meer dan het hoofd en de voeten van kon behouden. Die deelen waren daarenboven, door het uitnemen der beenderen, zeer sterk ingedroogd, uit welken hoofde men de ware gedaante van het Dier niet kon ontdekken, en zich dus met eene onzekere beschouwing moest vernoen.

Het Afri-
kaanische
Breed
snuitige
varken of
Bosch-
zwyn.

Het vel
van dit
Dier.

Beschou-
wing van Toen het levende Bosch-zwyn, dat ge-
schikt was om in de vorstelyke Diergaarde, het

het grote Loo genaamd, en niet ver van IV, Voorburg gelegen, gebragt te worden, in Hoofdst. 's Gravenhage aankwam, werd het eerst op den aart het voorplein van het Stadhouderyke Hof van het in een houten hok gebragt, waar de Heer bovengemeelde *A. Vosmaer*, die 'er eene nette beschryving Bosch-zwyn van gegeven heeft, het met naauwkeurigheid van naby beschoude. Dewyl hem door eenen brief verzekeering wegens de tamheid van dit Dier gegeven was, liet hy de deur van het hok openen; wel ras bediende het zich van die gelegenheid om 'er buiten te komen, zonder egter in het uitloopen eenigen schyn van kwaadheid te geven. Het liep rondom snuffelen of het ergens eenig voedsel vinden kon, en nam alles wat men voorwierp greepiglyk aan. Nadat het eenen korten tyd alleen gelaten was, vond men het zeer drok bezig met in den grond te graven, waar het, niettegenstaande dezelve met kleine steenen zeer vast gelegd was, een zeer groot gat gemaakt had om, gelyk men naderhand ontdekte, in een riool, het welk al zeer diep onder den grond doorliep, uit te komen. In dien arbeid gestoord, en met vry wat moeite weder in zyn hok gebragt zynde, gaf het zyn ongenoegen te kennen door een langdurig en hard geschreeuw te maken, het welk dikwyls veel overeenkomst had met het geluid van een sterk schreyend kind, en van verscheidene toonveranderingen verzeld ging. ——— Uit al het gezegde is genoegzaam op te maken dat dit schepfel van geen kwade geaartheid was. Misschien heeft de langdurigheid

IV. der reize en de tegenwoordigheid van het
 Hoofdst. scheepsvolk wel iets toegebracht om het te
 temmen; het kan ook zyn dat het op de
 binnenlandfche reizen in de Afrikaanfche
 bosfchen jong gevangen is geworden, te
 meer dewyl men vond dat het zelve hier te
 lande merklyk in grootte toenam. Den
 winter van het jaar zyner overkomfte, die
 al vry zwaar was, heeft het, fchoon meest
 in een hok befloten geweest zynde, vry
 wel doorgebracht. — Hertoonde gro-
 ter vaardigheid dan onze inlandfche Var-
 kens, dewyl het dikwyls, meer uit dartel-
 heid dan om eenig kwaad te doen, jagt
 maakte op de Bengaalfche Reen en andere
 Dieren. Het liet zich zeer gaarne met de
 hand of met eenen fok wryven, en wel
 hoe harder hoe liever. Wanneer het geplaagd
 of te keer gegaan werd, was het gewoon
 agterwaards te wyken, doch hield den kop
 altyd gewend naar den tegenftand, dien het
 ontmoette, met denzelven fterk fchuddende
 en flaande.

Na lang opgefloten geweest te zyn, liep
 het, los gelaten wordende, zeer vrolyk en
 huppelende heen, en joeg de Reen en an-
 dere Dieren na, met eenen opstekenden
 ftaart, daar dezelve anders regt neder hing.
 — Het gaf eenen fterken reuk van zich.
 Het nam, even als alle andere Varkens,
 allerlei granen tot zyn voedsel. Te fcheep
 zynde was zyn dagelyfche kost de afval
 van groenten, zo lang als men die had;
 doch toen het in de Diergaarde eens gerst
 en boekweit, die de andere Dieren aten,
 ge-

geproefd had, verkoos het dezen, gelyk **IV.**
 ook de wortels van grasen andere kruiden, **Hoofdst.**
 die het met den voorkant van zyne snuit,
 en met zyne pooten, greetig opwroette.
 Boven alles beminde het Roggebrood, en
 was gewoon elk, die het by zich had, als
 een hond naa te loopen. Wanneer het at,
 lag het zeer veel vóorover op de omgebo-
 gen Knien. Dit deed het ook wanneer het
 dronk, vooral wanneer het water in de
 Diergaarde wat laag was, slurpende het aan
 de oppervlakte. Dikwyls vond men het
 ook dus, by andere gelegenheden, op de
 knien der voorvoeten liggen, en het scheen
 dien stand als rustende en gemakshalve te
 verkiezen. De Zintuigen van het gehoor
 en den reuk waren by dit Dier even sterk
 als by andere Dieren, welke tot dit geslacht
 behooren, zo niet sterker. Door het eerste
 werd het de minste beweging terstond ge-
 waar; en door het andere snuffelde en wroet-
 te het alles om. Door deze twee zintuigen
 werd de bepaaldheid van het gezigt in eene
 merklyke mate vergoed; want het Dier kon
 door de kleinheid der oogen, en door der-
 zelve stand, niet wel rondom zien, dewyl
 zy veel meer boven in het hoofd, en digter
 by elkanderen geplaatst waren dan in andere
 Zwynen. Daarenboven werden zy nog
 door twee ter zyde of onder de oogen staan-
 de ooglappen, die velen voor een dubbel-
 tal ooren aanzagen, meer of min belem-
 merd. ———— Veelvuldige kleinigheden
 toonden dagelyks dat het in oordeel of sne-
 digheid van begrip, of hoe men het anders
 ver-

IV. verkieze te noemen, de Europifche zwyn-
 Hoofdst. nen merklyk te boven ging. — Het
 Hoofd had eene verfhriklyke gedaante.
 De platheid en breedte van den Neus, ge-
 voegd by de ongewone langte van den
 Kop, de breedheid van den Muil, de by-
 zonderheid der Ooglappen, de puntigheid
 der Uitpuilingen ter zyde boven den Bek,
 en de zwaarte der slaglanden, gaven het
 Dier een gedrogtlyk voorkomen.

Byzonde- Na deze algemeene aanmerkingen wegens
 re be- den aart van dit Bosch zwyn te hebben
 fchryving voorgedragen, agten wy het niet ongevoeg-
 van dit lyk den Heer *Vosmaer* in de byzondere be-
 Bosch- fchryving, welke hy van het zelve gegeven
 zwyn. heeft, te volgen. — Om over de gedaante
 te en grootte te oordeelen moet men aan-
 merken dat de langte, van het begin van den
 neus tot aan het begin van den ftaart, was
 4 voeten en ruim 3 duimen; de hoogte van
 het ligchaam van tusfchen de fchouderbladen
 tot den grond 2 voeten en 3 duimen; de
 hoogte van het midden der lendenen tot
 den grond 1 voet 11 en 5½ agtste duimen;
 de grootfte dikte van het lyf 3 voeten en
 1 duim; de kleinste dikte by de dyen 2
 voeten 10 en 4 agtste duimen; het Hoofd,
 van het begin van den neus tot tusfchen de
 ooren, 1 voet en ruim 3 duimen; de breed-
 te van het Hoofd tusfchen de oorlappen aan
 den bovenkant 9 duimen; de breedte van den
 neus tusfchen de Slagtanden 6 en 7½ agtste
 duimen; de langte van den ftaart 10 en 6½
 agtste duimen, alles gerekend naar de Ryn-
 landfche voetmaat. — De gedaante van
 het

IV.
 Hoofds
 het lyf was na genoeg gelyk aan die van on-
 ze gemeene Huiszwynen. Alleenlyk scheen
 het wat kleiner; de rug van boven een
 weinig platter, en ook kwamen de voeten
 zo lang niet voor. Het Hoofd was, ten
 aanzien van dat van andere Zwynen,
 mismaakt, zo in gedaante als in grootte.
 De snuit was groot en breed, plat gedrukt
 en zeer hard. De Neus was beweeglyk,
 ter zyde wat neergeboogen, en schuins
 afgesneden. De Neusgaten, die wyd van
 een stonden, waren, schoon groot, on-
 zichtbaar, indien men het Hoofd niet op-
 ligtte. De Bovenlip vond men op zyde
 by de Slagtanden hard en dik, en over
 dezelve zeer omgeslagen en neerhangen-
 de, makende, voornamelyk agter de
 Slagtanden, een half ovaal neerhangende
 en kraakbeenige lobbe, ter wederzyde de
 hoeken van den Bek bedekkende. Men
 heeft noch van boven noch van onderen
 Voortanden in dit Dier gevonden, het
 geen zeer aanmerkelyk is; doch het tand-
 vleesch was van voren glad rond en
 hard. ——— De Slagtanden in het bo-
 venste kakebeen waren, aan het grond
 stuk, ruim een mans duim dik, krom
 omgebogen, en in derzelver kromme lyn
 5; duim uitstekende, wyd naar buiten uit-
 staande, en in een stomp punt eindigen-
 de; ook waren zy op zyde, elk van eene
 soort van groeve of sleuf voorzien. Die
 van het onderste kakebeen waren merklyk
 kleiner, byna driekantig, en vertoonden
 zich genoegzaam als schuins afgesneden,
 de.

IV. dewyl zy door de gedurige wryving tegen
 Hoofdst. de bovenfte waren afgesleten. — Het
 Dier had ook kiezen, doch dezelfen ston-
 den dieper in den Bek, en konden, uit
 hoofde van den sterken tegenftand, dien
 het bood, wanneer men 'er naby kwam,
 niet naauwkeurig gezien worden. De
 Oogen waren klein naar evenredigheid van
 het Hoofd; en zy stonden hooger in het
 hoofd, en digter by elkanderen en by de
 Ooren dan in het gemeene Varken. De
Iris was donker bruin op een wit Hoorn-
 vlies. De bovenfte Oogleden waren met
 bruine, ftyve, regtuit en digt byeenftaan-
 de hairen bezet, die in het midden de
 grootfte langte hadden. Aan de onderften
 zag men in het geheel geene hairen. De
 Traansleuf was vry lang nederwaards
 gaande. — De Ooren waren tamelyk
 groot, meer rond dan spits, van binnen
 vry digt met geele hairen begroeid, en
 stonden uitwaards naar het lyf. Onder de
 Oogen zag men een bultig of klieragtig
 zakje, en even daar onder vertoonden zich
 twee horizontaal regtuit fttaande, platte,
 ronde lellen, aan welken men den naam
 van ooglappen gaf: derzelver langte en
 breedte was omtrent twee en een vierde
 duimen; zy waren beweeglyk en byna een
 vierde gedeelte van eenen duim dik. On-
 kundigen merkten de lellen als ooren aan,
 en noemden het Dier om die reden een
 vier-oorig Varken. In eene regte lyn tus-
 fchen deze lellen en den Bek, zag men,
 ter wederzyde van den kop, eene harde,
 ron-

ronde, puntige en uitpuilende verhevenheid. **IV.**
 — De huid schein vry dik en aan de ge- **Hoofdst.**
 wone plaatsen met spek aangevuld; aan den
 hals, de liezen en voorhuid was zy ruim. Op
 sommige plaatsen vertoonde dezelve zich met
 flauwe dwarsleuven, ongelyk, en als of de
 opperhuid hier en daar wat vervelde. Over
 het gantsche lyf zag men maar weinig en als
 dun gezaaid hair, staande hetzelfde als met
 bosjes van drie, vier of vyf hairen, die min
 of meer lang, en in eene regte lyn naast
 elkanderen waren. De meeste bosjes be-
 stonden uit drie of uit vyf hairen. Het voor-
 hoofd tuschen de ooren had een rimpelig
 voorkomen, en was digt met witte en bruine
 hairen bezet, die zich uit het middelpunt
 al verder en verder platagtig neergedrukt
 uitbreidden. Van daar nederwaards naar den
 neus liep op het midden van den kop een
 smalle strek zwarte en gryze hairen, die zich
 uit het midden naar de zyden van het hoofd
 bogen, en voor het overige dun gezaaid
 waren. — Op den nek en het voorste
 deel van den rug stonden de meeste, digtste
 en langste borstelhairen, die donkerbruin,
 en ook grys waren. Sommigen waren tot
 zeven en agt duimen lang, en hadden de
 dikte en splytbaarheid van gemeene Varkens-
 borstels. Geene van die borstelhairen ston-
 den overeind, maar zy lagen allen lugtig
 nederwaards. Verder op den rug verdwe-
 nen deze digt byeenstaande borstels, en
 werden verder maar weinig in getal, en
 zeer dun gezaaid gevonden, zodat men
 overal de naakte huid kon zien. Voor
 het

IV. het overige waren de zyden van het lyf, de borst en buik, als mede de zyden van den kop en keel, met kleine witte borstelharen bezet, die aan de oorklieren alseen famenlopende naad maakten.

De Pooten waren overeenkomstig met die van onze inlandfche Varkens. De nagels of voorhoeven puntig en zwart. De Bstaard-nagels rustten ook, doch meer neerhangende, op den grond.

De Staart was dun, lynregt neerhangende, kaal, en naar het einde wat dunner afloopende.

Dit Dier was van het manlyk geflagt, en had den Bal-zak tusfchen de dyen vastgehegt. De Voorhuid was zeer ruim aan het einde, en behield een gedeelte van de Pis.

De kleur van dit Zwyn was aan den Kop zwartagtig, doch verder over den Rug en aan den Buik ligt rosagtig graauw.

By deze naauwkeurige Beschryving voegt de Heer *Vosmaer* een berigt wegens de verschillende gedaante van het vel van den kop van een dergelyk Varken, in den jare 1758 van de Kaap overgezonden. Over het geheel fchynt dit Hoofd kleiner, en de Bek is minder breed. Aan het zelve ontbreken de twee horizontale ooglappen, die onder de oogen uitfteken, maar men ziet daar egter kleine uitpuilingen, waaruit blykt dat het 'er de grondbeginfelen van heeft. Het heeft niets van die knobbelagtige ronde en puntige verhevenheden of uitpuilingen, die
in

in het levende Varken in eene regte lyn tus-
 schen de oogclappen en den bek geplaatst IV.
 waren. De slaglanden zyn daarentegen Hoofdst.
 veel groter, stekende de bovensten, die
 ter wederzyde eene diepe groef of sleuf heb-
 ben, en spits van punt zyn, ruim $6\frac{1}{2}$ duim
 ter zyde uit den bek, en de ondersten $2\frac{1}{2}$
 duimen, zynde de laatstgemelden tegen de
 bovensten schuins afgesleten, en daardoor
 vry scherp. Uit de opgegevene verscheiden-
 heden ziet men vry duidelyk, dat 'er een
 merkelyk verschil tuschen deze beide Die-
 ren moet plaats gehad hebben. De grootte
 der slaglanden bewyst klaar genoeg dat het
 vel van geen jong Dier kan zyn; en dus
 blyft 'er niets anders over dan te stellen, dat
 het Varken, waarvan men slegts een gedeel-
 te van het vel heeft overgezonden, tot het
 vrouwelyke geslacht behoorde.

Kolbe spreekt van nog eene andere soort Aard-
varkens
 van Varkens, welke hy Aard-Varkens of Mie-
ren -
eters.
 noemt Volgens zyne beschryving zyn dit
 dezelfde Dieren, die by anderen Mieren-
 eters genoemd worden. Ten opzichte van
 de borstels zyn zy niet ongelyk aan de Eu-
 ropeaansche Varkens, behalven dat zy gee-
 ne borstels op den rug hebben. Ook is hun
 Kop veel langer en de Muil merklyk spits
 dan die van een Varken. Zy hebben in het
 geheel geene tanden, zodat zy buiten staat
 zyn om harde spyzen te nuttigen. Hunne Wyze
 tong is zeer lang en spits, en juist geschikt waarop
 naar de wyze, waarop zy hun voedsel zy de
 moeten zoeken. Zy onthouden zich meest Mieren
 in plaatsen, waar de Mieren veelvuldige vangen,
 Ff hoog-